

Nr 55

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner om inventeringar av vissa miljövårdsobjekt, m. m.

Motionerna

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels motionen 1972:148 av herr Strömberg m. fl. (fp) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att statens naturvårdsverk ges i uppdrag att låta verkställa kontinuerlig forskning i och utbildning av de svenska nationalparkerna,

dels motionen 1972:267 av herrar Johansson i Växjö (c) och Gustavsson i Alvesta (c) vari hemställts att riksdagen beslutar om sådan inventering av växter och djur som skisserats i motionen,

dels motionen 1972:564 av herr Strömberg m. fl. (fp) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att statens naturvårdsverk ges i uppdrag att genomföra ytterligare studier av kusternas beskaffenhet, vilka kan ge underlag för konkreta anvisningar i syfte att trygga behovet av områden lämpade för bad och friluftsliv,

dels motionen 1972:1293 av herrar Svanström (c) och Glimnér (c) vari föreslagits att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag om särskilt statligt stöd för genomförande av kampanjer mot nedskräpning av naturen vid kuster och i skärgårdar,

dels motionen 1972:1301 av herr Wikner m. fl. (s) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär initiativ i syfte att dels få i gång en inventering kommunvis av förfallna husrester, dels vidta åtgärder för att få bort dem.

Remissyttrandena

Utskottet har inhämtat yttranden över
motionen 1972:148 från statens naturvårdsverk och domänverket,
motionen 1972:267 från statens naturvårdsverk,
motionen 1972:564 från statens naturvårdsverk och statens planverk,
motionen 1972:1293 från statens naturvårdsverk,
motionen 1972:1301 från statens naturvårdsverk och Svenska kommunförbundet.

Se bilagor 1 -- 5 till detta betänkande.

Utskottet

I detta betänkande tar utskottet upp ett antal motioner med förslag om vissa inventeringar och undersökningar rörande naturen och dess vård. Utskottet får i anledning därav anföra följande.

Forskning i nationalparkerna. Våra nationalparker har avsatts i syfte att bevara större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligen oförändrat skick. De utgör därvid bl. a. referensområden för vetenskapen. I motionen 1972:148 framhålls att forskning i nationalparkerna endast förekommer sporadiskt. Enligt motionen borde dock förekommande förändringar kartläggas genom systematiska undersökningar. Statens naturvårdsverk borde därvidlag åläggas att låta verkställa kontinuerlig forskning i och utbildning av de svenska nationalparkerna.

Utskottet får erinra om att statens naturvårdsverk enligt naturvårdskungörelsen har att i mån av tillgång på medel låta utföra sådana vetenskapliga undersökningar som fordras för bedömning av inträdande förändringar i naturförhållandena inom nationalparkerna. Enligt vad naturvårdsverket anfört i remissyttrande över motionen har vissa undersökningar genomförts. Bristande resurser har dock enligt verket hittills omöjliggjort igångsättande av systematisk inventering och forskning på området. F. n. pågår inventeringar i Sareks nationalpark med stöd av medel från anslaget till miljövårdsforskning. Vidare företas genom en av naturvårdsverket år 1970 tillsatt grupp vissa naturvetenskapliga inventeringar dels i Vindelälvsområdet, dels i nationalparkerna. Dessutom bedrivs forskning på nu ifrågavarande område vid vissa universitetsinstitutioner m. m.

Verksamhet av det slag som åsyftas i motionen förekommer således redan. Frågan om i vilken omfattning ifrågavarande forskning skall kunna bedrivas måste enligt utskottets mening bli beroende av hur stor andel av anvisade forskningsmedel som befinns möjligt att i konkurrens med andra forskningsprojekt avdela för ändamålet. Utskottet finner under angivna förhållanden motionen 1972:148 inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Inventering av växter och djur. I motionen 1972:267 framhålls att det finns risk för att vissa arter av vår flora försvinner om inte åtgärder snarast vidtas för att skydda dem. För att riktiga beslut skall kunna fattas behövs enligt motionen en mera grundlig inventering både centralt och regionalt av bl. a. våra växtsamhällen. I motionen pekas även på behovet av förbättrad kartläggning av flyttfågelsträcken och av flyttfåglarnas rastplatser m. m. Riksdagen bör enligt motionen besluta att angivna inventeringar skall genomföras under ledning av naturvårdsverket och länsstyrelserna.

Såsom framhålls av statens naturvårdsverk i yttrande över motionen tar naturvårdsverket initiativ till och stöder omfattande naturvetenskapliga forsknings- och inventeringsprojekt. Verket nämner exempel på en

rad sådana projekt rörande såväl fauna som flora. Sålunda inventeras naturförhållandena inom naturreservat i samband med upprättande av skötselplaner för dem. Utskottet finner med hänvisning härtill inte påkallat att föreslå någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen 1972:267. Den omfattning i vilken ifrågavarande verksamhet bedrivs blir även i detta fall beroende på hur stora resurser som inom ramen för tillgängliga anslag kan avsättas för ändamålet.

Studier av kusternas beskaffenhet. I motionen 1972:564 erinras om att statens planverk i sin föregående år publicerade kustinventering fann att mindre än en tiondel av de totala strandresurserna var lämplig för bad och friluftsliv. Övriga kuststräckor var antingen olämpliga för detta ändamål på grund av naturförhållandena eller spärrade av bebyggelse m. m. Motionärerna anser det vara väsentligt att arbetet med inventering av kusterna förs vidare och föreslår att naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra ytterligare studier och fördjupad inventering av kusterna för att få fram underlag för konkreta anvisningar i syfte att trygga behovet av områden lämpade för bad och friluftsliv.

I remissyttrande över motionen hänvisar planverket till att länsstyrelserna i de fem sydligaste kustlänen sedan år 1970 utför mera detaljerade inventeringar för att utreda kustens kvaliteter för bl. a. bad och rörligt friluftsliv. Planverket förklarar sig berett medverka till att erfarenheter från dessa studier överförs till kommuner och län inom övriga kustregioner. Frågan om kustområdenas användning för olika ändamål har även tagits upp i den till riksdagen nyligen överlämnade propositionen om regional utveckling och hushållning med mark och vatten (prop. 1972:111). Utskottet anser vad i ärendet utretts inte ge tillräckliga skäl för riksdagen att i anledning av motionen 1972:564 begära ytterligare studier av kusternas beskaffenhet.

Åtgärder mot nedskräpning av kustområden. Enligt motionen 1972:1293 bör Kungl. Maj:t verkställa utredning samt framlägga förslag om särskilt statligt stöd för genomförande av kampanjer mot nedskräpning av naturen vid kuster och i skärgårdar. Motionärerna framhåller att den statliga rikskampanj som pågår är mycket angelägen men att det trots allt sker en betydande nedskräpning. Särskilt nämns den nedskräpning som blir en följd av det ökande antalet fritidsbåtar.

Utskottet vill erinra om att den rikskampanj mot nedskräpning, som f. n. bedrivs av rikskommittén Håll Sverige Rent, för sitt arbete under en treårsperiod disponerar 1 milj. kr. årligen, varav hälften utgår av statsmedel. Statens naturvårdsverk redovisar i remissyttrande över motionen hur man härutöver från statens sida under de senaste åren stött särskilda kampanjer mot nedskräpning i Stockholms samt Göteborgs och Bohus läns skärgårdar. Vidare bör nämnas att fritidsbåtsutredningen enligt sina direktiv skall överväga åtgärder för att motverka förorening från fritidsbåtar. Motionen 1972:1293 synes med hänsyn till det anförda inte behöva föranleda någon riksdagens åtgärd.

Bortskaffande av förfallna husrester. Kungl. Maj:t bör enligt motionen 1972:1301 dels ta initiativ till kommunvisa inventeringar av förfallna husrester, dels vidta åtgärder för att få bort dem. De husrester som avses är övergivna, förfallna byggnader, som använts i jord- och skogsbruk. Enligt motionärerna borde markägarna åläggas ta bort dessa byggnadsrester.

Utskottet får erinra om att bestämmelser i naturvårdslagen ger möjlighet att i den mån det inte kan anses oskäligt betungande — ålägga markägaren att riva eller sätta i stånd förfallen byggnad. I fall där dessa bestämmelser inte är tillämpliga kan rivning av sådan byggnad utföras såsom beredskapsarbete. Enligt remissyttrande av naturvårdsverket över förevarande motion pågår en hela landet omfattande landskapsinventering av objekt som är lämpade att utföras som sådant arbete. Naturvårdsverket anför vidare att åtgärder vidtas för att bortskaffa förfallna byggnader i den utsträckning det är möjligt med stöd av naturvårdslagen och som beredskapsarbeten. I detta sammanhang bör även nämnas att glesbygdsutredningen tidigare i år föreslagit sådana ändrade bestämmelser för beredskapsarbeten, som bl. a. skulle öka möjligheterna att riva eller sätta i stånd förfallna byggnader i glesbygder. Utskottet finner under angivna förhållanden inte skäl förorda någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1972:1301.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet att riksdagen

1. lämnar motionen 1972:148 utan åtgärd,
2. lämnar motionen 1972:267 utan åtgärd,
3. lämnar motionen 1972:564 utan åtgärd,
4. lämnar motionen 1972:1293 utan åtgärd samt
5. lämnar motionen 1972:1301 utan åtgärd.

Stockholm den 14 november 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Johanson i Västervik (s), Hedström (s), Jonasson (c), Magnusson i Grebbestad (s), Augustsson (s), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Takman (vpk), Johansson i Holmgården (c), fröken Anderson i Lerum (s)*, herrar Åberg (fp)*, Leuchovius (m) och Strömberg (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1. angående forskning i nationalparkerna av herrar Strömberg (fp) och Åberg (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Verksamhet av" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

"Inventeringar och forskning rörande naturförhållandena i nationalparkerna förekommer således såsom också nämnts i motionen i viss utsträckning. Denna verksamhet har emellertid som naturvårdsverket anfört hittills inte bedrivits systematiskt. Naturen är ständigt utsatt för förändringar, ibland sker de mycket långsamt, i andra fall kan det vara fråga om förhållandevis snabba förändringar. De senare är ofta direkt eller indirekt en följd av mänsklig påverkan. Det är enligt utskottets mening synnerligen angeläget att man genom systematiska och regelbundet återkommande inventeringar i nationalparkerna liksom även på andra platser i kulturlandskapet kartlägger de långsiktiga förändringarna. Därigenom erhåller man ett beslutsunderlag för naturvårdsåtgärder och fysisk planering. Kungl. Maj:t bör ge naturvårdsverket uppdrag att genomföra sådan kontinuerlig forskning och utbildning som föreslås i motionen 1972:148."

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

- "1. med bifall till motionen 1972:148 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört angående forskning i nationalparkerna,"

2. angående studier av kusternas beskaffenhet av herrar Strömberg (fp) och Åberg (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "I remissyttrande" och slutar med "kusternas beskaffenhet" bort ha följande lydelse:

"Resultatet av planverkets kustinventering är enligt utskottets mening alarmerande. Det förhållandet att en så begränsad del av våra kuststräckor numera finns kvar för det rörliga friluftslivets behov gör att detta område bör prioriteras i den fortsatta fysiska planeringen såväl centralt som regionalt. Planverket redovisar i remissyttrande över motionen att länsstyrelserna i de fem sydligaste kustlänen sedan år 1970 utför mera detaljerade inventeringar för att utreda kustens kvaliteter för bl. a. bad och rörligt friluftsliv. Denna typ av inventeringar bör enligt utskottets mening genom naturvårdsverkets försorg föras vidare så att den kommer att omfatta även övriga delar av landet. Dessa undersökningar och efterföljande planering bör såsom förordats i motionen 1972:564 ge underlag till konkreta anvisningar i syfte att trygga behovet av områden lämpade för bad och friluftsliv. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i denna fråga."

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

- "3. med bifall till motionen 1972:564 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört angående studier av kusternas beskaffenhet,"

Yttranden över motionen 1972:148**Statens naturvårdsverk (27.4.1972)**

Naturvårdsverket konstaterar att forskning av det slag som begärs i motionen redan bedrivs och att forskningens omfattning huvudsakligen är en resursfråga. Verket anför vidare.

Statens naturvårdsverk har genom naturvårdskungörelsens 2 § redan det uppdrag att bedriva forskning i nationalparkerna som åsyftas i motionen. (2 § NVK: "Naturvårdsverket skall i mån av tillgång på medel låta utföra sådana vetenskapliga undersökningar som fordras för bedömning av inträdande förändringar i naturförhållandena inom nationalparkerna".) Bristande ekonomiska resurser har emellertid hittills omöjliggjort igångsättande av systematisk inventering och forskning.

Med stöd av medel ur anslaget för miljövårdsforskning bedrivs för närvarande forskning av inventeringskaraktär i Sareks nationalpark. Tidigare har undersökningar gjorts på Blå Jungfrun och i Dalby Söderskog.

Naturvårdsverket tillsatte i juni 1970 en grupp (VINA-gruppen) med uppgift att låta företa naturvetenskapliga inventeringar dels i Vindelälvsområdet, dels i nationalparkerna. Målsättningen för gruppen är allsidiga, ekologiska, integrerade naturvetenskapliga inventeringar, direkt inriktade på att få fram information som kan tjäna till såväl beslutsunderlag för naturvård och fysisk planering som utgångsvärden för uppföljning av miljöförändringar. Gruppen har, bl. a. med hänsyn till vikten av att kommande inventeringar av nationalparker blir rätt upplagda, i inledningsskedet gett metodfrågorna hög prioritet. Som första undersökningsområde har valts Vindelådalen. För budgetåret 1972/73 har anslagits 520 000 kr. till detta ändamål.

Över huvud taget kräver sådana inventeringar av flora och fauna som skisserats i motionen en väl utvecklad metodik. Metodutveckling för biologiska och geomorfologiska inventeringar hör till den forskning som stöds med medel ur anslaget till miljövårdsforskning.

Det kan tilläggas att det varje år också ges tillstånd till undersökningar av framför allt botanisk och zoologisk karaktär i nationalparkerna, främst Abisko. Dessa undersökningar bedrivs på initiativ av universitetsinstitutioner eller enskilda forskare.

Domänverket (18.4.1972)

Domänverket avstyrker den allmänt hållna motionen men bedömer det vara av värde om naturvårdsverket får i uppdrag att utreda frågan om vilka geografiska områden som bör ha förutsättningar att tjäna som referensområde för kontinuerlig naturvetenskaplig forskning samt inom vilka ämnesområden denna forskning bör bedrivas. Verket anför härutöver.

Den av motionärerna föreslagna kontinuerliga forskningen kan i och för sig anses inrymmas i gällande instruktion för Statens naturvårdsverk (Kungl. Maj:ts kungörelse 897:1970).

Uppföljande naturvetenskaplig forskning inom ett antal referensområden — oavsett om dessa utgöres av nationalparker eller andra områden

med speciella värden — bedömer verket vara av stort värde. Verket är dock medvetet om att en dylik forskning måste avgränsas till vissa intresseområden för att vara ekonomiskt genomförbar.

Yttrande över motionen 1972:267**Statens naturvårdsverk (25.4.1972)**

Naturvårdsverket framhåller att inventeringar inte kan inskränkas till att omfatta endast de i motionen anförda ämnesområdena. Målet bör vara allsidiga integrerade naturvetenskapliga inventeringar. Verket anför vidare.

Statens naturvårdsverk tar initiativ till och/eller stöder omfattande naturvetenskapliga forsknings- och inventeringsprojekt.

Som exempel på avslutade eller pågående inventeringar av den art som nämns i motionen kan anges den inventering av den svenska bokskogen, som genomfördes i anslutning till utredningen om bokskogens bevarande (SOU 1971:71). I regi av naturvårdsverkets forskningsnämnd pågår vidare forskning och inventering rörande våra växtsamhällens utbredning, utveckling och vårdbehov. Bland dessa kan nämnas metodutveckling rörande skötsel av naturreservat, vegetationens dynamik i olika naturtyper, metodforskning för bevarande av öländska lövskogstyper och sambandet vegetation—betning på Ölands alvar.

I annan ordning bekostar verket en undersökning av dynerosion genom slitage vid Hallandskusten och, delvis, den nyligen avslutade utredningen om Hornborgasjön.

Som exempel på mera omfattande inventeringar kan nämnas det s. k. Telma-projektet som avser skyddsvärda myrområden, en botanisk sammanställning om vattenområden i Nordsverige och en inventering av den terrestra faunan (vissa landlevande djurarter) som omfattar Götaland, Svealand och södra Norrland. Vidare har bedrivits och bedrivs tämligen omfattande inventeringar i de norrländska regleringsälvarnas vatten-system.

I fråga om ornitologiskt inriktat arbete kan nämnas att verkets forskningsnämnd sedan en längre tid stöder verksamheten vid Falsterbo och Ottenby fågelstationer. Dessutom stöds inventeringar vintertid av sjöfågel längs kusten från Strömstad till Östergötlands skärgård. Dessa undersökningar belyser bl. a. fåglarnas flyttningssvågar, rastplatser och antal. En överblick över landets resurser av häcknings-, flyttnings-, ruggnings- och övervintringslokaler och en värdering av dem väntas bli resultatet av den inventering av ornitologiskt värdefulla marker, som för närvarande bearbetas vid verket. Från Sveriges ornitologiska förenings verksamhet kan nämnas dess häckfågelinventering, som dock berör endast ett fåtal arter varje år.

Inventeringar av sällsynta djurarter har bedrivits i såväl naturvårdsverkets som naturskyddsföreningens regi i fråga om t. ex. järv, varg, bäver och havsörn.

Som verket även framhållit i sitt samtida utlåtande över motion 1972:148 angående kontinuerlig forskning i nationalparkerna är en förutsättning för att resultaten av inventeringarna skall kunna användas att de bedrivs med enhetliga metoder, jämförbara i tid och rum. Med stöd av miljövärdhetsforskningsmedel bedrivs arbete med metodutveckling för inventeringar av den s. k. Biodatagruppen vid riksmuseet. Hit hör också de i utlåtandet över motion 148 nämnda metodstudierna och inventeringarna i Vindelådalens samt arbete med registrering och bearbetning av biologiska inventeringsdata med hjälp av ADB.

Länsstyrelsernas naturvårdsenheter bedriver, som också nämns i

motionen, i mån av resurser, länsvisa inventeringar.

I samband med upprättande av skötselplaner för naturreservat görs inventeringar av naturförhållandena. Ett 30-tal reservat har dokumenterats på detta sätt och en fortsatt verksamhet, omfattande 10–15 reservat per år, planeras.

Behovet av dokumentation av naturvärden gör sig ständigt påmint på såväl riks- som länsplanet. Särskilt märkbart var det vid den sammanställning av naturvårdsområden och objekt av riksintresse som ingår i promemorian Hushållning med mark och vatten (SOU 1971:75). Förhållandet kan väntas bli detsamma vid den nyligen påbörjade planeringen av fjällkedjan.

Enligt de förslag till ändrad lagstiftning för genomförande av en fysisk riksplanering som lämnats i nämnda promemoria, torde generalplaneinstitutet få en väsentligt ökad betydelse. Enligt naturvårdsverkets uppfattning bör det krävas att det till grund för generalplan skall ligga noggranna naturinventeringar.

Yttranden över motionen 1972:564**Statens naturvårdsverk (25.4.1972)**

Naturvårdsverket föreslår att naturvårdskommittén ges i uppdrag att inför genomförandet av fysisk riksplanering särskilt behandla frågan om generellt strandskydd och möjligheterna till generella förordnanden enligt 19 § naturvårdslagen. Verket anför vidare.

I skrivelse till Kungl. Maj:t 7.3.1969 föreslog statens naturvårdsverk generellt strandskydd om 100 m. bredd.

Förslaget modifierades efter remissbehandlingen och resulterade i att naturvårdslagen tillfördes § 15 a, som ger länsstyrelserna möjlighet att vid avsaknad av utredningar rörande behov av strandskydd förordna om tidsbegränsat generellt strandskydd under tre år med förlängning i ytterligare högst tre år.

Planverkets kustinventering, liksom underlagsmaterialet till promemorian Hushållning med mark och vatten, bekräftar behovet av ett ytterligare utvidgat skydd av stränderna. För t.ex. hela södra och mellersta Sverige gäller redan i dag att fritidsbebyggelsen starkt konkurrerar med det rörliga friluftslivet om nyttjanderätten till stränderna. Naturvårdsverket finner sålunda att frågan om generellt strandskydd alltså är aktuell men bedömer att skyddet med hänsyn till det ökade trycket på stränderna bör ges större bredd än föreslagna 100 m samt att bebyggelse i princip inte bör medges inom den skyddade zonen. Den olägenhet det eventuellt kan innebära för exempelvis fritidsboende att inte få bygga något hundratal meter från stranden utgör inte skäl att avstå från fördelarna på lång sikt av att hålla stränderna fria från bebyggelse. I detta sammanhang kan erinras om att man i Norge 10.12.1971 antog Lov om planlegging i strandområden med bestämmelser om generellt strandskydd.

De gångna årens utveckling har visat att strändernas kvalitet för bad endast är en av flera faktorer som skall beaktas när det gäller att bedöma strandområdenas betydelse som rekreationsmiljö. Målet bör vara att strandområdena inte skall exploateras. Är ett ianspråktagande av stränderna nödvändigt bör detta föregås av utredningar som ger underlag för åtminstone generalplanemässiga överväganden.

Nu berörda frågor kommer utöver vad gäller objekt av riksintresse sannolikt inte att aktualiseras i samband med beslut om formerna för förverkligandet av förslaget till fysisk riksplan. Det är därför angeläget att naturvårdsverkets tidigare nämnda förslag om generellt strandskydd blir föremål för förnyat övervägande.

Statens planverk (2.5.1972)

Statens planverk förutsätter att kusternas kvalitéer för bad och rörligt friluftsliv är en fråga som kontinuerligt kommer att bevakas inom en framtida fysisk riksplanering i samråd med berörda ämbetsverk, bl. a. statens naturvårdsverk och statens planverk. Verket anför vidare.

Bakgrund till motionen är det faktum att planverkets kustinventering visat att mindre än 10 % av de undersökta strandresurserna är lämpliga för bad och friluftsliv samt att i departementspromemorian Hushållning med mark och vatten (SOU 1971:75) framhålls att förtur bör ges åt

översyn och komplettering av kustplaneringen vid länens naturvårdsplanering.

Statens planverk anser liksom motionärerna att det är en mycket angelägen uppgift att för bad och friluftsliv bevara kvarvarande attraktiva områden. Denna uppgift faller närmast, vilket påpekas i motionen, på den kommunala generalplaneringen och i viss mån länens naturvårdsplanering.

Inom de sydligaste länen (H, K, L, M och N) pågår sedan år 1970 inom länsstyrelserna ett arbete med mer detaljerade kustinventeringar syftande till att utreda kustens kvalitéer för bad och rörligt friluftsliv respektive för viss industriell verksamhet. Sommaren 1971 förelåg programmet för etapp 1 av detta arbete.

Etapp 1 innefattar avgränsnings- och klassificeringskriterier samt övriga redovisningsanvisningar med avseende på kustens kvalitéer för bad och rörligt friluftsliv. I denna etapp redovisas förhållanden som vattenområdets egenskaper t. ex. djup- och bottenförhållanden, strömningsförhållanden, förorenande utsläpp, planerade och befintliga reningsverk m. m. Redovisningen sker på kartor i skala 1:50 000 varvid varje karta avgränsas kommunblocksvis. Kungl. Maj:t har ställt särskilda medel till förfogande för införskaffandet av underlagskartor.

Syftet är att materialet skall utgöra underlag för den kommunala planeringen, länsstyrelsens egen plangranskande verksamhet och regionala naturvårdsstudier. Kuststudien i södra Sverige följes av en representant från naturvårdsverket, planverket respektive civildepartementet.

Den kapacitetsförstärkning som länsstyrelsen erhållit genom tillskapandet av de nya planeringsavdelningarna gör att länsstyrelserna nu har goda möjligheter att genomföra en fördjupad kustinventering så som den pågående inom de sydligaste länen och motsvarande arbeten inom stockholmsregionen. Enligt planverkets mening bör erfarenheter från dessa studier överföras till kommuner och län inom övriga kustregioner och verket är för sin del berett att medverka härtill inom ramen för sina ordinarie kontakter med länsstyrelserna.

Yttrande över motionen 1972:1293**Statens naturvårdsverk (25.4.1972)**

Naturvårdsverket erinrar om att fritidsbåtutredningen enligt sina direktiv skall överväga åtgärder för att motverka förorening från fritidsbåtar genom toalettutsläpp, tömning av sopor m. m. Någon ytterligare utredning finner verket inte nu vara motiverad. Verket anför vidare.

Utöver de aktiviteter mot nedskräpning vid kuster och i skärgårdar som ingår i rikskampanjen Håll Sverige Rent har statens naturvårdsverk genomfört kampanjer mot nedskräpning i skärgården – i Stockholms skärgård sommaren 1971. För Göteborgs skärgård planeras en motsvarande kampanj kommande sommar.

Kampanjen i Stockholms skärgård innebär en information genom annonser, trycksaker, affischer och utställningar om de rekreationsmöjligheter skärgården erbjuder samt om de besökandes skyldigheter bl. a. i fråga om renhållningen. I kampanjen informerades också om de s. k. sopmajor (kombinerade toalett- och sopanläggningar som samtidigt ställdes ut på ca 90 platser i skärgården. Till anskaffningen av dessa sopmajor har Kungl. Maj:t medgett kommunerna bidrag med 90 procent från anslagsposten för åtgärder för fritidsbåttrafiken. Skötseln av sopstationerna, bl. a. hämtning av sopor en – två gånger per vecka och städning runt sopstället, bekostas helt av landstinget.

Inför motsvarande kampanj i Göteborgs och Bohus läns skärgård har bidrag med 90 procent lämnats Stor-Göteborgs samarbetskommitté för ca 50 sopmajor. Där bekostas driften av landstinget och Stor-Göteborg.

Naturvårdsverket avser föreslå Kungl. Maj:t att få utsträcka denna bidragsgivning även till övriga skärgårdsområden i landet.

Yttranden över motionen 1972:1301**Statens naturvårdsverk (25.4.1972)**

Naturvårdsverket anför att de i motionen föreslagna inventeringarna redan utförs och åtgärder för att få bort förfallna byggnader vidtas i den utsträckning det är möjligt med stöd av naturvårdslagen och som beredskapsarbeten. Verket som därför inte finner motionen påkalla någon ytterligare åtgärd, anför vidare.

Sedan år 1968 pågår en hela landet omfattande landskapsinventering av objekt som är lämpade att utföras som beredskapsarbete. I detta sammanhang beaktas även förfallna byggnader. I den mån det inte kan anses oskäligt betungande äger länsstyrelsen med stöd av 21 § naturvårdslagen förelägga ägaren att riva eller sätta i stånd sådan byggnad eller på annat sätt avhjälpa skadan. Beredskapsarbeten kommer i dessa sammanhang endast i fråga i fall där 21 § inte är tillämplig och det finns behov av beredskapsarbeten.

Naturvårdsverket har i anvisningar uppmanat länsstyrelserna att verka för att i landskapsvårdsplanerna upptagna objekt som kan korrigeras med stöd av naturvårdslagen blir föremål för åtgärder. Beträffande övriga objekt blir möjligheterna till åtgärder beroende av efterfrågan på beredskapsarbeten. Naturvårdsverket har under flera år, dock utan framgång, begärt medel för genomförande av projekt som är upptagna i landskapsvårdsplanerna och inte kan komma till utförande på grund av att de är belägna inom delar av landet där det inte finns akut behov av beredskapsarbeten.

Svenska kommunförbundet (21.4.1972)

Kommunförbundet föreslår att motionen inte föranleder någon åtgärd. Förbundet anför därvid.

Styrelsen vill erinra om att bestämmelserna i naturvårdslagen § 21 och byggnadsstadgan § 51 ger möjlighet att ålägga markägare att riva förfallna hus. Motionärernas önskan om en inventering kommunvis av förfallna husrester har tagits upp av glesbygdsutredningen, som har genomfört en försöksplanering i tre kommuner av olika typer av sysselsättningsskapat åtgärder för den ortsbundna arbetskraften. Glesbygdsutredningen har även erhållit anslag för genomförande av de sysselsättningsprojekt som framkommit vid inventeringarna. I det betänkande från utredningen som förväntas före sommaren torde förslag i motionens syfte komma att framläggas.

